

Vergaderjaar 1983–1984

17 650

Overeenkomst Binnenlands Openbaar Personenvervoer

Nr. 4

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 20 juni 1984

De vaste Commissie voor Justitie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit onderwerp, brengt het navolgende verslag uit.

Algemeen

1. De leden van de commissie hadden waardering voor het ontwerp dat, gebaseerd op het rapport van de werkgroep ter harmonisatie voorwaarden Binnenlands Openbaar Personenvervoer, waarin een uitvoerige inventarisatie van de naar de mening van de werkgroep vaak ongerechtvaardigde verschillen heeft plaats gevonden, zich ten doel stelt de aldaar geconstateerde verscheidenheid in belangrijke mate uit te bannen. Naar de mening van de leden van de commissie diende het ontwerp dan ook als een belangrijke fase in de ontwikkeling van het reizigers/consumentenrecht te worden beschouwd.

2. De leden van de commissie constateerden op grond van het Nader Rapport aan de Koningin dd. 30 september 1982 dat de indieners van het ontwerp voornemens zijn het onderhavige wetsvoorstel als afdeling 8.2.4a in de Vaststellingswet van 28 maart 1979 S. 245 te plaatsen. Tevens herinnerden de leden van de commissie zich dat de Wet Overeenkomst Wegvervoer (WOW), waaronder de artikelen 61–83 nopens het personenvervoer over de weg, bij het in werking treden van Boek 8 BW zal worden ingetrokken. Ware het in die (toekomstige) situatie, gelet op de nauwe samenhang tussen de inhoud, reikwijdte en systematiek der regelingen, niet zinvol het onderhavige ontwerp (WOBOP) als afdeling 8.13.3a in Boek 8 BW plaats te geven? Bestaat, los van de vorige vraag, er overigens voldoende grond afdeling 8.2.4 (overeenkomst van personenvervoer) als onderdeel van de algemene bepalingen betreffende vervoer naast de WOW en WOBOP zelfstandig te laten functioneren?

¹ Samenstelling:

Leden: Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), G. C. van Dam (CDA), Kosto (PvdA), voorzitter, Salomons (PvdA), Patijn (PvdA), K. G. de Vries (PvdA), Evenhuis-van Essen (CDA), Wessel-Tuinstra (D'66), Faber (CDA), Tripels (VVD), ondervoorzitter, Buikema (CDA), Van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Lankhorst (PPR), Van Es (PSP), Dales (PvdA), Janmaat (Centrumpartij), Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), De Grave (VVD), Lucassen-Stauttner (VVD).
Plv. leden: Van den Bergh (PvdA), Alders (PvdA), De Kwaadsteniet (CDA), Stemerink (PvdA), Van Kemenade (PvdA), Wallage (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), Kraaijeveld-Wouters (CDA), Laning-Boersema (CDA), Dees (VVD), Cornelissen (CDA), Van den Toorn (CDA), Leerling (RPF), Dijkman (de groep Scholten/Dijkman), Brouwer (CPN), Van Ooijen (PvdA), Van Dis (SGP), Hermans (VVD), Jacobse (VVD), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Lauxtermann (VVD).

ARTIKELEN

Artikel 1

Naar aanleiding van dit artikel rezen bij de leden van de commissie een aantal vragen.

In de eerste plaats vroegen de leden van de commissie naar aanleiding van het eerste lid zich af waarom de bevrachting als zodanig, in tegenstelling tot artikel 61 WOW, niet door de WOBOP bestreken werd.

Vervolgens wilden de leden van de commissie naar aanleiding van het criterium «volgens een openbaar gemaakte dienstregeling» weten of ook het gebruik van zogenoemde toerwagens ten aanzien waarvan de exploitant publiek heeft verklaard dat deze wagens vanaf vaste plaatsen en op vaste tijden vertrekken, onder de reikwijdte van de voorgestelde wettelijke regeling valt.

Voor het geval de vorige vraag bevestigend zou worden beantwoord rees de vraag of het dan niet mogelijk zou zijn dat de voorgestelde regeling ook op buitenlands vervoer betrekking heeft, namelijk in die situaties waarin krachtens regels van internationaal privaatrecht, zoals te verwachten is, Nederlands recht op de vervoerovereenkomst zal worden toegepast.

In de vierde plaats merkten de leden naar aanleiding van het tweede lid op dat volgens de Memorie van toelichting onder de omschrijving van handbagage ook de kleding van de reiziger moest worden begrepen. Wordt het spraakgebruik niet meer recht gedaan in de tekst kleding afzonderlijk naast handbagage te vermelden, zulks mede gelet op hetgeen in de Memorie van toelichting ten aanzien van artikel 1, tweede lid, sub 1-7 over het begrip handbagage wordt opgemerkt?

De leden van de commissie wilden verder weten of onder handbagage ook waardepapieren, geld, betaalchèques, sieraden e.d. worden begrepen. Naar aanleiding van de leden 2 en 3 en mede naar aanleiding van artikel 24 van het ontwerp jo. artikelen 1 en 2 WOW vroegen de leden van de commissie zich tenslotte af wat het ontwerp beoogt met het maken van onderscheid tussen bagage enerzijds en handbagage anderzijds.

Artikel 2

Ook dit artikel gaf aanleiding tot verschillende vragen.

Zo vroegen de leden van de commissie zich af of het aan onderhavig artikel ten grondslag liggende cameleon-systeem in bepaald opzicht geen afbreuk zou kunnen doen aan de harmoniserende strekking van het ontwerp.

Vervolgens vroegen de leden van de commissie zich af waarom in lid 1 als criterium voor gemengd vervoer het vervoermiddel gebezigd wordt, anders dan artikel 62 lid 1 WOW en artikel 8.2.5.1 waarin het medium als zodanig fungeert. Bestaat er overigens naast de regelingen zoals voorzien in de WOW en de WOBOP nog voldoende bestaansredenen afdeling 8.2.5 (overeenkomst van gemengd vervoer van personen) te handhaven?

In de vierde plaats vroegen de leden van de commissie zich af of de reiziger in voorkomende gevallen van gecombineerd en «stapelvervoer» ook een vordering tegen de vervoerder waar hij niet rechtstreeks mee gecontracteerd heeft («actual carrier») zou kunnen instellen. De leden verwezen daarbij naar artikel 13 Wet vervoersvoorwaarden openbaar vervoer (WVOV).

Verder vroegen de leden van de commissie zich af of het in de memorie van toelichting bij artikel 2 lid 2 sub 2 vermelde («stapelvervoer») niet eerder betrekking had op het in het eerste lid van artikel 2 bepaalde. Tevens meenden de leden dat het door de memorie van toelichting omtrent het («stapelvervoer») opgemerkte, gelet op de verschillen in de aansprakelijkheid van de vervoerder over de weg enerzijds en die van de vervoerder over het water anderzijds, wellicht eerder, uiteraard in de vorm van een wettelijke bepaling, in de tekst van de wettelijke regeling dan in de memorie van toelichting geplaatst diende te worden.

Naar aanleiding van de artikelen 1 en 2 wilden de leden van de commissie nog de volgende opmerking plaatsen.

De leden hadden met belangstelling kennis genomen van de in de memorie van toelichting onder Inleidende opmerkingen sub 2 alsmede bij artikel 1 lid sub 9 gemaakte opmerkingen omtrent de biljetintegratie. In dit verband misten de leden van de commissie in het voorliggend ontwerp node een op de vervoerder drukkende afigteplicht van een vervoerbewijs in de zin van artikel 5 van voornoemde WVOV. Gelet op het in het vervoer voor de reiziger niet ondenkbeeldige probleem, met name wanneer het

gecombineerd dan wel «stapelvervoer» betreft, ware naar de mening van de leden van de commissie op dit punt het scheppen van een duidelijk verband tussen de WOBOP en de WVOV wenselijk. Mede in dit verband, en los van het zo juist gestelde, wilden de leden van de commissie ten slotte weten welke rol de voor het openbaar (gemengd) vervoer speciaal bestemde strippenkaart in dit opzicht vervult, aangezien dit vervoerbewijs geen nader omschreven vervoerder vermeldt.

Artikel 3

Naar aanleiding van het in dit artikel alsmede daarover in de memorie van toelichting bepaalde vroegen de leden van de commissie zich af of ook de situatie waarin een bij een halte wachtende passagier door een arriverend voertuig (buitenspiegels!) wordt aangereden onder de in onderhevig artikel genoemde tijd valt.

Artikel 5

De leden van de commissie vroegen zich af of voor dit artikel nog afzonderlijk plaats in het ontwerp diende te worden ingeruimd na de invoering van het wetsontwerp Algemene Voorwaarden (16983); temeer, nu bij Nota van Wijziging dd. 2 januari 1984 in artikel 6.5.2A.11 een aanvankelijk gedeeltelijke uitzondering voor vervoeroveenkomsten is komen te vervallen.

Artikel 6

Naar aanleiding van het tweede en derde lid van dit artikel alsmede het daarover in de memorie van toelichting opgemerkte stelden de leden van de commissie de volgende vragen.

Sluit de in lid 2 gebezigde formulering onder alle omstandigheden een beroep op vervoerdersovermacht uit wanneer de oorzaak binnen de sfeer van het bedrijf van de vervoerder ligt? De leden van de commissie betwijfelden of het wenselijk ware een dusdanig stringente, aan het spoorwegrecht ontleende uitleg van het begrip overmacht uit te breiden tot andere (alle?) takken van vervoer.

Verder merkten de leden van de commissie op dat de commissie van toelichting suggereert dat buiten het vervoerbedrijf gelegen oorzaken (zoals bijvoorbeeld een moord op de bestuurder) in beginsel niet als een van aansprakelijkheid bevrijdende oorzaak kan worden beschouwd. Genoemde zienswijze stond naar de mening van de leden van de commissie op gespannen voet met het door de Hoge Raad bij arrest van 30 juni 1978, NJ 1980, 168 ingenomen standpunt inzake art. 811 lid 3 WvK, welk artikel gelijklopend is aan artikel 920 lid 3 WvK, eveneens in de memorie van toelichting genoemd.

Waarom, zo wilden de leden van de commissie vervolgens weten, gelden de niet van aansprakelijkheid ontheffende omstandigheden als lichamelijke en geestelijke tekortkomingen niet ten aanzien van de bestuurder van een vaartuig? Ontstaat zo niet, mede gelet op het vierde lid, ten aanzien van het leerstuk «error in extremis» het gevaar van een discrepantie tussen de vervoerder die zich bedient van schepen enerzijds en vervoerders die andere voertuigen exploiteren anderzijds?

Ten slotte rees bij de leden van de commissie de vraag wat ze zich hadden voor te stellen bij de term geestelijke tekortkomingen.

Artikel 7

Naar aanleiding van het vierde lid alsmede het daaromtrent in de memorie van toelichting bepaalde meenden de leden van de commissie dat dit lid in zoverre als een correctie, ten behoeve van de vervoerder, van het in het derde lid bepaalde moet worden gelezen, in die zin dat de vervoerder jegens zijn wederpartij een beroep kan doen op de mede-schuld van een ander (schip). Niettemin zou het artikel de indruk kunnen vestigen

dat de reiziger ook uit hoofde van het aanvaringsrecht, dat wil zeggen buiten overeenkomst, een vordering tegen de vervoerder zou kunnen instellen, hetgeen – daargelaten of de reiziger daarbij per saldo gebaat zou zijn – de leden op gespannen voet met artikel 17 van het ontwerp voorkomt.

Artikel 10

Wordt het in het eerste lid bepaalde niet reeds begrepen onder de zinsnede in artikel 6 lid 2 aanvangende met «voor zover», zo vroegen de leden van de commissie zich af?

Artikel 11

De leden van de commissie wilden weten of de beperking van de aansprakelijkheid van de vervoerder ingevolge het Uitvoeringsbesluit van 15 juli 1983 (S. 352) op gelijke wijze zal worden beperkt als waarop de beperking van de aansprakelijkheid van de vervoerder in artikel 74 WOW heeft plaats gehad.

Artikel 13

De leden van de commissie wilden weten of het mogelijk was geïnformeerd te worden in hoeverre de krachtens onderhavig artikel dwingendrechtelijke artikelen 6 en 7 wijziging in de huidige wettelijke aansprakelijkheidsregelingen van vervoerders teweeg brengen; eveneens in welk opzicht de thans vigerende, al dan niet door vervoerorganisaties gedeponeerde voorwaarden hun gelding blijven behouden.

Artikel 14

De leden van de commissie merkten naar aanleiding van het vierde lid op dat de vaagheid van het aldaar gebezigd criterium tot waardering van de schadevergoeding («naar de omstandigheden») in schrille tegenstelling staat tot het dwingendrechtelijk karakter van artikel 7. Ware een scherper criterium niet wenselijker, zo vroegen de leden zich af?

Artikel 15

Naar aanleiding van dit artikel en het in de memorie van toelichting daaromtrent bepaalde betwijfelden de leden van de commissie de juistheid van de aan dit artikel ten grondslag liggende gedachte, namelijk dat uit de aard van de vervoerovereenkomst voor de reiziger een zelfde (resultaats)verplichting zou voortvloeien als voor de vervoerder. De twijfel betrof behalve de eerste twee leden met name het derde lid, ten gevolge waarvan naar de mening van de leden van de commissie een overbodige en ongerechtvaardigde afwijking van het overig privaatrecht in het leven geroepen zou worden.

Artikel 21

De leden van de commissie constateerden dat de regeling inzake verval van vorderingen jegens de vervoerder ter zake van dood of letsel van de reiziger dan wel ter zake van verlies of beschadiging van handbagage uitsluitend betrekking had op schade tengevolge van een ongeval. De leden van de commissie merkten daarover op dat de onderhavige regeling parallel loopt aan de vorderingen welke krachtens artikel 6 (dood en letsel), maar niet welke krachtens artikel 7 (handbagage) kunnen worden ingesteld. Uit artikel 7 lid 1 sub b blijkt immers dat verlies of beschadiging van handbagage uit een ander voorval dan een ongeval kan voortvloeien.

De voorzitter van de commissie,
Kosto

De griffier voor dit verslag,
Haak